

רשומות

הצעות חוק

30 באוקטובר 1995

2436

ר' בחשן התשנ"ו

עמוד

הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), התשנ"ו-1995 136

תיקונים עקיפים:

חוק לתיקון פקודת מסי העירייה ומסי הממשלה (פיטורין) (מס' 6), התשנ"ב-1992

חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשנ"ה-1995

פקודת העיריות

פקודת מס הכנסה

חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשמ"ט-1989

חוק מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה מהשכרת דירות מגורים) (הוראות שעה),

התש"ן-1990

חוק ערי ואזורי פיתוח, התשמ"ח-1988

חוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, התש"ן-1990

חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

חוק המועצה לענף הלול (ייצור ושיווק), התשכ"ד-1963

חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957

חוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה), התשמ"ו-1985 - ביטול

הצעת חוק רשות השירור (הוראות שעה) (תיקון), התשנ"ו-1995 154

הצעת חוק הגליל (תיקון מס' 5), התשנ"ו-1995 154

**הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב),
התשנ"ו-1995**

פרק א' מטרת החוק

1. מטרה חוק זה בא לתקן חוקים שונים, לדרות תחילתם של חוקים או להאריך את תוקפם ולקבוע הוראות נוספות, במטרה לאפשר השגת יעדי התקציב ועמידה במגבלת הגרעון לשנת הכספים 1996, והשגת יעדי המדיניות הכלכלית.

פרק ב': ארנונה

2. בחוק לתיקון פקודת מסי העירייה ומסי הממשלה (פיטורין) (מס' 6), התשנ"ב-1992, בסעיף 3, במקום "מראשית שנת 1995" יבוא "מראשית שנת 1998".

תיקון חוק לתיקון פקודת מסי העירייה ומסי הממשלה

3. בסעיף 7 לחוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשנ"ה-1995 – (1) בסעיף קטן (א), במקום "תשולם בשנת 1995" יבוא "תשולם בשנים 1995, 1996 ו-1997";

תיקון חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה)

(2) בסעיף קטן (ג), במקום "בשנת 1995" יבוא "בכל אחת מן השנים 1995, 1996 ו-1997", ובמקום הסיפה המתחילה במילים "בתוספת העדכון" יבוא "בתוספת שיעורי העדכון שנקבעו בתקנות לפי פרק ב' לחוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), התשנ"ג-1992, שהותקנו עד אותה שנה".

ד ב ר י ה ס ב ר

שיעור של 10% עד 35% מהארנונה שהיתה משולמת ברשות המקומית אלמלא הפטור, לפי סוגי הנכסים.

משמעות אי הארכת הפטור הינה הגדלת הוצאות הממשלה בהעברה לרשויות המקומיות בסכום של כ-400 מיליון שקלים חדשים, ולכן מוצע להאריך את הפטור, בכפוף לתשלום חלקי כאמור, לשנתיים נוספות.

סעיפים
4 ו-5 בתיקון מס' 55 לפקודת העיריות מתשנ"ה הוסף סעיף 149 לפקודה המעגן, בשינויים קלים, את ועדת ההנחות מארנונה שפעלה בעיריות על פי התקנות. מוצע לתקן הוראה זו שבפקודה ולהתאימה להוראות התקנות שנהגו עד התיקון בחוק, כך ששיעור ההנחה מארנונה לזק במשמעותו שם, לא יעלה על 70%, וכי ההנחה תינתן לדירה המשמשת למגורים.

פקודת העיריות קובעת את חובת תשלום הארנונה ביחס לנכסים, המוגדרים בפקודה ככוללים "בניינים וקרקעות שבתחום העירייה, תפוסים או פנויים, ציבוריים או פרטיים, למעט רחוב".

סעיפים
2 ו-3 פקודת מסי העירייה ומסי הממשלה (פיטורין) העניקה פטור ממסים עירוניים לממשלה ולכל מוסד המחזיק נכס מטעמה.

פטור זה חל גם על רוב התאגידים שהוקמו לפי חוק, שדינם נקבע לענין מסים כרין המדינה. פטור זה אינו חל ברשויות מקומיות ששר הפנים הכריז עליהן בעל "ערי עולים".

תיקון לפקודה משנת 1992 קבע כי הפטור יבוטל וכי שר האוצר ושר הפנים יקבעו בתקנות כללים שלפיהם תוטל ארנונה על נכסים שהמחזיק בהם הוא המדינה או תאגיד שהוקם לפי חוק, תחולתו של התיקון נדחתה לשנת 1994, ולאחר מכן – לשנת 1995.

בחוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשנ"ה-1995, הוארך הפטור בשנה נוספת (עד סוף 1995), בכפוף לתשלום חלקי של ארנונה, המבוסס על

1 ס"ח התשנ"ב, עמ' 43; התשנ"ד, עמ' 50.
2 ס"ח התשנ"ה, עמ' 98.
3 ס"ח התשנ"ג, עמ' 10.

(1) בסעיף 149 ד -

(א) בסעיף קטן (א)(1), ברישה, אחרי "לתת הנחה" יבוא "מסכום הארנונה הכללית המוטלת על הנכס באותה שנת כספים אלמלא ההנחה בשיעורים המפורטים להלן";

(ב) בסעיף קטן (א)(1)(א), במקום "למחויק בנכס שהוא נזקק" יבוא "לנזקק המחזיק בנכס המשמש למגוריו - עד 70 אחוזים";

(ג) בסעיף קטן (א)(1)(ב), אחרי "למחזיק" יבוא "בנכס" ובסופו, אחרי "כפי שיקבע השר" יבוא " - עד 100 אחוזים";

(ד) בסופו יבוא:

"(ה) החלטות הועדה אינן טעונות אישור המועצה."

(2) בסעיף 269, אחרי הגדרת "נכסים" יבוא:

"רחוב" - לרבות מסילת ברזל כמשמעותה בסעיף 2 רישה ופסקאות (1) ו-(2) לפקודת מסילות הברזל [נוסח חדש], התשל"ב-1972⁵, וכן מיתקנים לצורך מסילת הברזל או בקשר אליה המהווים חלק בלתי נפרד ממנה;".

5. הוראות סעיף (2)4 יחולו גם על מועצות מקומיות, וצו המועצות המקומיות (א), התשי"א-1950⁶, צו המועצות המקומיות (ב), התשי"ג-1953⁷, וצו המועצות המקומיות (מועצות אזוריות), התשי"ח-1958⁸, יתוקנו בהתאם.

פרק ג': מסים

(1) בסעיף 3 -

(א) בסעיף קטן (ה), בהגדרת "משכורת קובעת", במקום הסיפה המתחילה במילים "אך לא יותר מכפל הסכום" יבוא "אך לא יותר מ-13,000 שקלים חדשים להודש";

דברי הסבר

(א), התשי"א-1950, בצו המועצות המקומיות (ב), התשי"ג-1953, ובצו המועצות המקומיות (מועצות אזוריות), התשי"ח-1958, ולכן מוצע להחיל עליהן את אותו הסדר ולתקן את הצווים בהתאם.

סעיפים
לפסקאות (1), (2), (3) ו-(9): עד כה לא הותרו בניכוי כהוצאה סכומים המופרשים לקרן השתלמות ליהודי עצמאי, מהכנסתו לפי סעיף (1) לפקודת מס הכנסה (יחיד המשתכר מעסקו או ממשלה ידו).

בשונה מהאמור, לפי המצב החוקי היום, ניתן לנכות כהוצאה בייצור הכנסה אצל מעביד את הסכומים שהפריש עבור עובדו לקרן השתלמות, כמובן ישנן

פקודת הפרשנות מגדירה "רחוב" או "דרך" - לרבות כביש, שדרה, סמטה, משעול לרוכבים או לרגלים, ככר, חצר, טיילת, מבוי, מפלש וכל מקום פתוח שהציבור משתמש בו או נוהג לעבור בו, או שהציבור נכנס אליו או רשאי להיכנס אליו.

התעורר ספק האם הגדרה זו שבפקודת הפרשנות כוללת גם מסילת ברזל שבמהותה היא דרך, ולכן מוצע להבהיר לענין החיוב בארנונה כי המונח רחוב שבפקודת העיריות כולל גם מסילות ברזל במשמעות המצומצמת שלהן לפי פקודת מסילות הברזל.

לגבי מועצות מקומיות קיימות הוראות זהות להוראות שבפקודת העיריות בצו המועצות המקומיות

⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 23, עמ' 485; ס"ח התשמ"ח, עמ' 163.

⁶ ק"ת התשי"א, עמ' 178; התשנ"ה, עמ' 883.

⁷ ק"ת התשי"ג, עמ' 1174; התשנ"ה, עמ' 715.

⁸ ק"ת התשי"ח, עמ' 1256; התשנ"ה, עמ' 883.

⁹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

(ב) אחרי סעיף קטן (ה1) יבוא:

"(2ה) סכומים שקיבל יחיד מקרן השתלמות כהגדרתה בסעיף 17(א5), לרבות ריבית, הפרשי הצמדה ורווחים אחרים ולמעט סכומים שהפקיד שלא הותרו בניכוי לפי סעיף 17(א5), יראו אותם כהשתכרות או רווח מעסק או משלה יד של היחיד בעת שקיבל אותם";

(ג) אחרי סעיף קטן (ה2) יבוא:

"(3ה) ריבית, הפרשי הצמדה ורווחים אחרים שקיבל יחיד מקרן השתלמות כהגדרתה בסעיף קטן (ה) יראו אותם כהכנסת עבודה של היחיד בעת שקיבל אותם";

(2) בסעיף 9 –

(א) פסקה (16) – תימחק;

(ב) בפסקה (16א)א), במקום "שמקורם בתשלומי מעביד לאותו חשבון" יבוא "לרבות ריבית, הפרשי הצמדה ורווחים אחרים", ובסופה יבוא: "ולגבי כספים ששימשו את העובד לצורך השתלמותו – אם חלפו 3 שנים ממועד התשלום הראשון לאותו החשבון; הנציב יהיה רשאי לקבוע כללים לענין הזכאות למשך כספים לצורך השתלמות בפטור ממס";

(ג) אחרי פסקה (16א) יבוא:

"משיכה מקרן השתלמות לעצמאים"

(16ב) (א) כספים שמשך יחיד מחשבונו בקרן השתלמות לעצמאים כהגדרתה בסעיף 17(א5), לרבות ריבית, הפרשי הצמדה ורווחים אחרים – אם חלפו 6 שנים ממועד התשלום הראשון לאותו חשבון, ולגבי יחיד שהגיע לגיל 65 ולגבי שאיריו של היחיד – אם חלפו 3 שנים ממועד התשלום הראשון לאותו חשבון, ולגבי כספים ששימשו את היחיד לצורך השתלמותו – אם חלפו 3 שנים ממועד התשלום הראשון לאותו החשבון; הנציב יהיה רשאי לקבוע כללים לענין הזכאות למשך כספים לצורך השתלמות בפטור ממס";

(ב) האמור בפסקה (16א)ב) עד (ד) יחול על משיכת סכומים כאמור בפסקת משנה (א), בשינויים המחוייבים";

(ד) בפסקה (18) בסופה יבוא: "לענין פסקה זו, "קופת גמל" – למעט קופת גמל שהיא קרן השתלמות";

(3) בסעיף 17, אחרי פסקה (5) יבוא:

"תשלומים לקרן השתלמות לעצמאים"

(א5) סכום ששילם יחיד לקרן השתלמות לעצמאים, לאחר שהופחת ממנו סכום השווה ל-2.5% מהכנסתו הקובעת; סכום כאמור לא יעלה על 4.5% מהכנסתו הקובעת; לענין זה –

"ההכנסה הקובעת" – הכנסתו החייבת של היחיד מעסק או ממשלה יד לפני הניכוי לפי פסקה זו ועד לסכום של 156,00 שקלים חדשים בשנה;

"קרן השתלמות לעצמאים" – קרן השתלמות שהיא קופת גמל כמשמעותה בסעיף 47 המיועדת ליחיד שהכנסתו מעסק או ממשלח יד;

(4) אחרי סעיף 36 יבוא:

"זיכוי לאשה 36א. בחישוב המס של אשה תובא בחשבון 1/2 נקודת זיכוי."

(5) בסעיף 40(ב) –

(א) בפסקה (1), במקום "שמונה עשרה" יבוא "תשע עשרה", במקום "תובא" יבוא "יובאו" ובמקום "נקודת זיכוי אחת בשל כל ילד" יבוא "1/2 נקודת זיכוי בשל כל ילד בשנת לידתו ובשנת בגרותו ונקודת זיכוי אחת בשל כל ילד החל בשנת המס שלאחר שנת לידתו ועד לשנת המס שקדמה לשנת בגרותו";

(ב) בסופו יבוא:

"(3) לענין סעיף קטן זה –

"שנת לידה" – שנת המס שבה נולד הילד;

"שנת בגרות" – שנת המס שבה מלאו לילד שמונה עשרה שנה."

(6) בסעיף 47א, בסעיפים קטנים (א) ו-(ג), במקום "64%" יבוא "50%";

דברי הסבר

הוראות באשר להכנסות העובד שמקורן בסכומים שהופרו עברו על ידי מעבידו לקרן ההשתלמות. מוצע לאפשר אף ליחיד עצמאי להפריש לקרן

השתלמות ולהתיר בניכוי בהוצאה את הסכומים המופרשים, בהפחתת סכום שהוא 2.5% מההכנסה הקובעת, כאשר סכום הניכוי בהוצאה לא יעלה על 4.5% מההכנסה הקובעת. כן מוצע לקבוע פטור ממס לגבי סכומים הנמשכים מקרן ההשתלמות לאחר תום שש שנים ממועד התשלום הראשון, או לאחר תום שלוש שנים – אם הכספים משמשים לצורך השתלמות. ההסדר יוחל באופן מדורג ויופעל בשיעורים המרביים החל משנת המס 1998.

כמורכב מוצע לעגן בפקודה את תנאי הפטור ממס על סכומים הנמשכים מקרן השתלמות לעובד שכיף לפני תום שש שנים. לפסקה (4): מוצע להעניק בחישוב המס של אשה מחצית נקודת זיכוי.

לפסקה (5): סעיף 40(ב1) לפקודה קובע: (1) בחישוב המס של יחיד שהיו לו ילדים שבשנת המס טרם מלאו להם שמונה עשרה שנה ושכלכלתם היתה עליו, אך אינו זכאי לנקודת זיכוי לפי סעיף 37, תובא בחשבון, בנוסף לנקודות הקיזבה לפי סעיף קטן (א), בשל ילדיו כאמור הנמצאים אצלו, נקודת זיכוי אחת בשל כל ילד ובשל עצם היותו

לפסקה (6): בסעיף 47א לפקודה הותר ליחיד עצמאי המשלם בגין הכנסתו דמי ביטוח לפי חוק הביטוח הלאומי [נוסח חדש], התשכ"ח-1968, ומס מקביל לפי חוק מס מקביל, התשל"ג-1973, ניכוי של 64% מהסכום ששילם. קביעה זו נעשתה כדי להשוות את השיעור המוכר ליחיד עצמאי לשיעור המוכר למעביד בגין תשלומי ביטוח לאומי עבור עובדו, כשההתייחסות ליחיד עצמאי הינה כאל מעביד של עצמו לצורך ההכרה בתשלומי הביטוח הלאומי בהוצאה בייצור ההכנסה. בשל שינויים שחלו באשר לחלקו של מעביד בתשלומי הביטוח הלאומי עבור עובדו, מוצע בהתאם לתקן את השיעור המותר לניכוי אצל יחיד עצמאי בשל תשלומיו לביטוח לאומי ולהעמידו על 50% מהסכום ששילם.

- (7) בסעיף 64(ב) בסופו יבוא "ובלבד שהכנסתו בשנת המס שקדמה לשנת המס שבה ניתנה ההודעה, היא לפחות בגובה 25% מהכנסת בן זוגו";
- (8) בסעיף 66(ג3), במקום הסיפה המתחילה במלים "האשה תהא זכאית" יבוא: "האשה תהא זכאית ל-1/2 נקודת זיכוי לפי סעיף 36א, ובנוסף וכנגד המס החל על הכנסתה מיגיעה אישית - לנקודות זיכוי בעד ילדיה כלהלן:
- (א) 1/2 נקודת זיכוי בעד כל אחד מילדיה בשנת לידתו ובשנת בגרותו;
- (ב) נקודת זיכוי אחת בעד כל אחד מילדיה החל בשנת המס שלאחר שנת לידתו ועד לשנת המס שקדמה לשנת בגרותו;
- לענין זה, "שנת לידה" ו"שנת בגרות" - כהגדרתן בסעיף 40(ב3).
- (9) בסעיף 120א, בהגדרת "הנחות סוציאליות", לפני "הסכום הנקוב בסעיף 9(5)" יבוא "הסכום הנקוב בסעיף 3(ה)" ואחרי "בסעיף 9א(ג)" יבוא "הסכום הנקוב בסעיף 17(א5)".

7. תחילה והוראות מעבר (א) תחילתו של סעיף 6, למעט פסקאות (1)א, (2)ג ו-(3)ב, ביום ט' בטבת התשנ"ו (1 בינואר 1996).
- (ב) תחילתן של פסקאות (1)א, (2)ג ו-(3)ב שבסעיף 6 בשנת המס 1998.
- (ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב) -
- (1) בשנת המס 1996 יחולו פסקאות (1)א, (2)ג ו-(3)ב שבסעיף 6, כאשר במקום "2.5%" יבוא "0.8%" ובמקום "4.5%" יבוא "1.5%";
- (2) בשנת המס 1997 יחולו פסקאות (1)א, (2)ג ו-(3)ב שבסעיף 6, כאשר במקום "2.5%" יבוא "1.7%" ובמקום "4.5%" יבוא "3%".
8. תיקון חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשמ"ט-1989¹⁰, במקום סעיף 45 יבוא:
45. תחולתו של פרק זה בשנות המס 1987 עד 1997.

דברי הסבר

מוצע שבנוסף למחצית נקודת הזיכוי לפי סעיף 36א, הוענק לאשה, במקום נקודות זיכוי כמחצית ממספר ילדיה, נקודת זיכוי בשל כל ילד למעט בשנת לידתו ובשנת בגרותו, ובשתי שנות מס אלה תינתן לה מחצית נקודת זיכוי. זאת הואיל ונמצא כי לרוב, בשנת המס הראשונה לחיי הילד, ההכנסה נמוכה ולא תמיד נהנית האשה מהטבת המס שניתנה לה כאמור ולעומת זאת בשנת המס שבה מלאו לילד שמונה עשרה שנה, ההוצאות בשלו מרובות.

סעיף 8 פרק ז' לחוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשמ"ט-1989, קובע הקלות במס בקשר להסדרי סיוע לחקלאים. כיון שטרם הסתיימו הליכי הסיוע לחקלאים, מוצע לקבוע כי הוראות הפרק יחולו גם בשנות המס 1996 ו-1997.

לפסקה (7): בסעיף 64(ב) לפקודה נתן המחוקק, כסייג לקביעת בן הזוג הרשום על ידי פקיד השומה, בידי בני הזוג עצמם לבחור מי מביניהם ייחשב כבן הזוג הרשום. הדבר יוצר לעיתים תכונות מס אליהם לא התכוון המחוקק, מוצע כי האפשרויות לבחור בן זוג רשום תחול כאשר לזה הכנסה שאינה טפלה בהשוואה להכנסת בן הזוג השני.

לפסקה (8): סעיף 66(ג3) לפקודה קובע:

"(3) זכאות לנקודות קיצבה על פי סעיף 40(א) תהא רק לבן הזוג הרשום: האשה תהא זכאית, כנגד המס החל על הכנסתה מיגיעה אישית, למספר נקודות זיכוי השווה למחצית מספר ילדיה, ואם מספר ילדיה אינו זוגי תעוגל התוצאה כלפי מעלה לנקודה שלמה."

¹⁰ ס"ח התשמ"ט, עמ' 28; התשנ"ה, עמ' 340.

9. בחוק מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה מהשכרת דירות מגורים) (הוראות שעה), התש"ן-1990¹¹, בסעיף 7, במקום "ח' בטבת התשנ"ו (31 בדצמבר 1995)" יבוא "ב' בטבת התשנ"ח (31 בדצמבר 1997)".

תיקון חוק מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה מהשכרת דירות מגורים)

פרק ד': תיקונים שונים

10. בחוק ערי ואזורי פיתוח, התשמ"ח-1988¹², במקום סעיף 24 יבוא:

24. תחילתו של חוק זה בשנת הכספים 1999.

תיקון חוק ערי ואזורי פיתוח

11. בחוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, התש"ן-1990¹³ -

(1) בסעיף 53, המילה "לרשות" - תימחק;

(2) בסעיף 100(א), במקום "ישלם לרשות תמלוגים" יבוא "ישלם לאוצר המדינה, באמצעות הרשות, תמלוגים";

(3) בסעיף 101, הסיפה המתחילה במילים "עלו הוצאות הרשות על הכנסותיה" - תימחק;

(4) בסעיף 102, במקום "ולעהברת יתרת התמלוגים כאמור בסעיף 101" יבוא "ולעהברת התמלוגים מהרשות לאוצר המדינה";

(5) בסעיף 105, במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) המענק ישולם מתוך התמלוגים שעל הרשות להעביר לאוצר המדינה."

תיקון חוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו

דברי הסבר

תחולת החוק היתה בתחילה עד לתום שנת המס 1991. בשנת המס 1992 הוארכה תחולתו עד לתום שנת המס 1995. מוצע להאריכו בשנתיים נוספות.

סעיף 9 ביוני 1990 פורסם חוק מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה מהשכרת דירות מגורים) (הוראות שעה), התש"ן-1990.

סעיף 10 חוק ערי ואזורי פיתוח, התשמ"ח-1988, התקבל בכנסת בשנת 1988, אך ביצעו נדחה כמה פעמים.

מטרת החוק היתה לעודד בעלי דירות מגורים שאינן משמשות למגורי בעליהן להשכיר את הדירות ועל ידי כך לגרום להיצע גדול יותר של דירות מגורים להשכרה ולהקל על מצוקת הדיור שנוצרה כתוצאה מגלי העלייה של סוף שנות ה-80 ותחילת שנות ה-90.

בחוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), התשנ"ד-1994, נדחה ביצועו של החוק פעם נוספת, באופן שתחילתם של סעיפים 12 עד 18 נקבעה לשנת הלימודים התשנ"ז, ותחילתם של יתר סעיפי החוק - בשנת הכספים 1996.

החוק קובע כי יחיד שהיתה לו בשנת המס הכנסה של דמי שכירות מהשכרת דירות מגורים שאינן משמשות בעסקו, יהיה פטור ממס על הכנסה זו עד תקרה הקבועה בחוק. תקרה זו מתעדכנת בתחילת כל רבעון על פי שיעור עליית המרד (הסכום הפטור היום הוא 5.050 שקלים לחודש).

עלות ביצועו של החוק הינה בסכום של כ-500 מיליון ש"ח בשנה, ולכן מוצע לדחות את ביצועו בשלוש שנים נוספות.

הפטור ניתן בגין השכרת דירה לשוכר שהוא יחיד או לשוכר שהוא חבר בני אדם שיעקר פעילותו מתן דיור לזכאים שקבע משרד הבינוי והשיכון, קליטת עלייה או מטרת בריאות או סעד, והוא שוכר את הדירה שלא למטרת רווח, אלא כדי שיגור בה יחיד שאינו עובד באותו חבר בני אדם. פטור לגבי השכרה לחבר בני אדם טעון אישור נציב ופרסום הודעה ברשומות.

סעיף 11 הוראות סעיפים 9 ו-10 לחוק הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו, התש"ן-1990, קובעות כי בעל הזכיון לשידורים ישלם לרשות דמי זכיון ותמלוגים על הכנסותיו. התמלוגים, לפי מהותם, אמורים להשתלם לאוצר המדינה, ואולם לפי סעיף 10 לחוק אם עלו הוצאות הרשות על הכנסותיה מרמי זכיון, רשאית היא להשתמש בכספי התמלוגים להשלמת החסר, ורק יתרת התמלוגים מועברת לאוצר המדינה.

¹¹ ס"ח התש"ן, עמ' 148.
¹² ס"ח התשמ"ח, עמ' 98; התשנ"ד, עמ' 50.
¹³ ס"ח התש"ן, עמ' 58.

12. בסעיף 4(3) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988¹⁴, במקום "מסוגים אלה: פירות, ירקות, גידולי שדה, חלב, ביצים, דבש, בקר, צאן, עופות או דגים, אם כל הצדדים להסדר הם המגדלים או המשווקים בסיטונות"; יבוא "מסוגים אלה: פירות, ירקות, גידולי שדה, חלב, דבש, בקר, צאן או דגים, ולענין גידול בלבד – גם ביצים ועופות, והכל אם כל הצדדים להסדר הם המגדלים או המשווקים בסיטונות, לפי הענין".

תיקון חוק
ההגבלים
העסקיים

13. בסעיף 34 לחוק המועצה לענף הלול (ייצור ושיווק), התשכ"ד-1963¹⁵, סעיף קטן (ד) – יימחק.

תיקון חוק
המועצה לענף
הלול

פרק ה': פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים

סימן א': פרשנות

14. (א) בפרק זה –

הגדרות

"הצעה למכירה" – לרבות הודעה של אדם, בכל צורה שהיא, על מחיר מצרך שהוא מוכן או מסכים למכור;

"הצעה לעשות שירות" – לרבות הודעה של אדם, בכל צורה שהיא, על שכו בעד שירות שהוא מוכן או מסכים לעשות;

"הועדה" או "ועדת מחירים" – הועדה שמונתה לפי סעיף 35;

דבריו הסבר

סעיף 13 סעיף 34 לחוק המועצה לענף הלול (ייצור ושיווק), התשכ"ד-1963, הוחלף במסגרת תיקון לחוק משנת התשמ"ח, וקבע הסדר להעברת מכסות ייצור בין בעל מכסה אחד לבעל מכסה אחר. במהלך הדיונים בהצעת החוק בוועדת הכספים הוסף סעיף קטן (ד) הקובע כי בעל מכסה שיוותר על מכסותו יהיה זכאי לפיצוי מהמדינה.

במהלך השנתיים שחלפו ממועד אישור החוק בכנסת הותקנו תקנות לביצוע הוראת סעיף קטן (ד), ובפועל גם הוחזרו מכסות ייצור ושולמו עבורם פיצויים מאוצר המדינה בסכום כולל העולה על 70 מיליון שקלים חדשים.

מטרת הוראה זו – להגן על המגדלים הקטנים מפני הרפורמה שבוצעה בענף – הושגה למעשה, ולכן מוצע עתה לבטל הוראה זו.

פרק ה'

רקע

החל מתקופת המנדט ובמשך כל שנות קיומה של מדינת ישראל קיימת חקיקה בדבר פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים. עד חקיקת חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957 (להלן – חוק הפיקוח), היו תקנות ההגנה (מניעת רווחים מופקעים) 1944, ביחד עם פקורת הפיקוח על המזונות, 1942, הבסיס המשפטי לפיקוח זה, ותכליתן – למנוע הפקת רווח בלתי הוגן במכירת מצרכים או בשירותים. חוק הפיקוח החליף

דמי הזכיון נקבעו בתקנות על בסיס אימון הוצאות הרשות, ובהתאם לכך, עד כה לא ניצלה הרשות את האפשרות להשתמש בתמלוגים למימון הוצאותיה. היכולת להשתמש בתמלוגים מעמידה את הרשות במצב שבו למעשה אין היא רואה לפנייה מגבלה תקציבית אפקטיבית. מצב כזה אינו תקין ברשות ציבורית.

לפיכך מוצע לתקן את החוק באופן שייקבע בו במפורש כי תשלום התמלוגים הוא לאוצר המדינה, כך שהרשות לא תוכל להשתמש בכספי התמלוגים לשם מימון הוצאותיה מעבר להכנסותיה מדמי הזכיון, למעט לענין פיצוי בעלי בתי הקולנוע והעיתונים לפי סעיפים 104 עד 105 לחוק.

סעיף 12 חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, מוציא מתחולתו הסדר שכל כבילותיו נוגעות לגידול ושיווק של תוצרת הקלאית מהסוגים המפורטים שם, אם כל הצדדים להסדר הם המגדלים או המשווקים בסיטונות. גם עופות וביצים פטורים מתחולת החוק כאמור, אלא שפטור זה נועד בעיקרון להגן על המקטע היצרני של תוצרת הקלאית זו, השרוי עדיין בתהליכים של שינוי מבני, ואילו לגבי המקטע השיווקי אין עוד מקום לפטור. לכן מוצע לבטל, באופן שהחוק יחול על שיווק של ביצים ועופות.

¹⁴ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128.

¹⁵ ס"ח התשכ"ד, עמ' 12; התשנ"ד, עמ' 42.

"חוק הוראת השעה" – חוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה), התשמ"ו-1985;¹⁶

"מחיר" – מחירו של מצרך או שכו של שירות, בין בכסף ובין בתמורה אחרת; "המחיר הקובע" –

(1) אם נקבע מחיר או מחיר מרבי לפי חוק הוראת השעה או לפי חוק זה – המחיר או המחיר המרבי שנקבע לאהרונה;

(2) אם לא נקבע מחיר או מחיר מרבי כאמור בפסקה (1) והותרה העלאת מחיר לפי חוק הוראת השעה או לפי חוק זה – המחיר שהותר לאהרונה;

(3) אם לא נקבע מחיר או מחיר מרבי כאמור בפסקה (1) ומחירו של המצרך או השירות לא הותר כאמור בפסקה (2) – המחיר שבו מכר האדם את המצרך או עשה את השירות כדין במועד שנקבע בצו שבו הוחל עליו חוק זה, ובלבד שהמועד האמור לא יקדם ביותר מ-60 ימים מיום פרסומו של הצו, ואם לא מכר את המצרך או עשה את השירות במועד שנקבע – המחיר שבו מכר את המצרך או עשה את השירות כדין לאהרונה לפני אותו מועד;

(4) לענין מצרך דומה השונה ממצרך פלוני במשקלו או בגודלו – מחירו של אותו מצרך פלוני כאמור בפסקאות (1) עד (3), לפי הענין, יחסית למשקל או לגודל של המצרך הדומה;

דברי הסבר

לאסור בצו את העלאת המחיר. עם זאת, נוסח החוק עצמו אינו כולל את סוגי המקרים שבהם ניתן להפעילו, ולכאורה ניתן להכריז על כל מצרך ועל כל שירות ככפוף להוראותיו. בפועל היה שימוש רב בחוק הפיקוח.

ישראל סבלה ברוב שנותיה מאינפלציה כרונית בשיעורים ניכרים, אך במהלך שנות השמונים הלכה האינפלציה ותפחה ובי"ד 1984 היא הגיעה לממדים אשר איימו להביא את המדינה למפולת כלכלית ולפשיטת רגל. תכנית החירום הכלכלית לייצוב המשק, שעליה החליטה הממשלה, כללה מרכיבים רבים ושונים, בתחומי שער המטבע, המסים, כוח האדם והשכר, התקציב ועוד. אחד ממרכיבי התכנית היה הקפאת המחירים במשק. הדברים נעשו תחילה על פי תקנות שעת חירום ולאחר מכן על פי חוקי הכנסת. מאז ספטמבר 1985 מוסדר הנושא בחוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה), התשמ"ו-1985 (להלן – חוק הוראת השעה). תוקפו של חוק זה הוארך מדי פעם, והוא עומד לפקוע ב-31 בדצמבר 1995.

בשל נסיבות החירום שבהן הוחק חוק הוראת השעה, הוא חל על כל המצרכים והשירותים, למעט אלה שנקבעו בתוספות לחוק. השרים הוסמכו להוסיף מצרכים ושירותים לתוספות אלה, ובכך להוציאם מתחולת החוק. עם בלימת האינפלציה ובמשך השנים שחלפו, הוצאו רוב המצרכים והשירותים מתחולת החוק, וכיום הוא חל על כמה מאות מצרכים ושירותים בתחומים שונים, ובהם כ-70 מצרכים בתחום התעשייה,

דינים אלה ואחרים, בלי לשנות מהותית את ההסדרים שנקבעו בהם, אך נקבע בו כי תוקפו מוגבל לתקופה שבה קיים במדינה מצב של חירום וכי תנאי מוקדם למתן צו לפיו הוא כי השר משוכנע שהדבר דרוש לקיום "פעולה חיונית". אשר הוגדרה בין היתר ככוללת קיום אספקה סדירה או שירותים סדירים, או למניעת הפקעת שיערים וספסרות. חוק הפיקוח קבע, בין היתר, כי השר רשאי להכריז על מצרך מסוים כעל מצרך בר פיקוח ועל שירות מסוים כעל שירות בר פיקוח, ולקבוע אלה מחיר מקסימלי או רווח מקסימלי.

בשנת התשל"ג הוסף לחוק הפיקוח פרק שני: יציבות מחירים, שמטרתו היתה להסדיר את הפיקוח על יציבות מחיריהם של מצרכים ושירותים חיוניים, או מצרכים שהספקתם היא בתנאי מונופולין או קרטלים המונעים תחרות חופשית בשוק. לפי פרק זה ניתן היה לקבוע כי מחירים של מצרכים ושירותים שיפורטו בצו לא יועלו אלא אם כן ניתנה על כך הודעה מראש לרשות המוסמכת, וזו תוכל לאסור העלאת המחיר. כפי שנאמר בדברי הסבר להצעת התיקון, (ה"ח התשל"ג, עמ' 46) "הכוונה היא שמפעל בעל מהזור שנתו גדול, או שהשפעתו על השוק רבה, אף אם אינו בעל מונופולין או צד להסדר כובל, יהוייב למסור הודעה מראש על כוונתו להעלות את מחירי מוצריו. אם השר הנוגע בדבר יהיה בדעה שהעלאת המחיר אינה מוצדקת, או שהיא עלולה להשפיע לרעה על ענפי משק חיוניים, יהיה הוא רשאי

¹⁶ ס"ח התשמ"ו, עמ' 2.

"מחיר העולה על המחיר הקובע" – לרבות תנאי הספקה או אשראי שיש בהם, לגבי רוכש המצרך או מקבל השירות משום הרעה בהשוואה לתנאים האמורים שחלו במועד תחילתו של חוק זה או במועד שנקבע בצו לפי סעיף 15 שבו הוחל חוק זה על המצרך או השירות, לפי הענין;

"מכירה" – הקניית מצרך כנגד תמורה, וכן השכרתו או מתן זכות שימוש בו, או התחייבות לגבי עסקה כזאת, בין שיש עמן עשיית שירות ובין אם לאו, ולרבות הצעה למכירה;

"המפקח" – המפקח על המחירים שמונה לפי סעיף 34;

"מצרך" – כל חי, צומח או דומם, לרבות מקרקעין, מים, חשמל ומחצבים, וכן זכויות וטובות הנאה, ולרבות מצרך דומה;

"מצרך דומה" – מצרך שמבחינת השימוש בו בידי רוכש סביר הינו בעל תכונות דומות ביותר למצרך פלוני, אף אם אינו זהה מכל הבחינות ואף אם הוא שונה מאותו מצרך במשקלו, בגודלו, באריזתו או בשמו;

"עושה שירות" – לרבות מי שעושה שירות על ידי אחר;

"עסק" – לרבות מקצוע או משלח יד, ולרבות כשהוא ללא כוונת רווח;

"שירות" – כל שירות לזולת, לרבות בניה, שירות הניתן על פי דין, ושירות דומה, ולרבות הצעה לעשות שירות כאמור, ואולם עבודתו של עובד אינה בגדר שירות למעבידו;

"שירות דומה" – שירות שמבחינת מקבל סביר שלו הינו בעל תכונות דומות ביותר לשירות פלוני, אף אם אינם זהים מכל הבחינות;

"שכר" – כל תשלום כסף, או תמורה אחרת, בעד עשיית שירות;

"השרים", לענין תחום כלשהו – השר הממונה על אותו תחום יחד עם שר האוצר, ובאין שר ממונה על אותו תחום – שר התעשייה והמסחר יחד עם שר האוצר.

(ב) למונחים אחרים בפרק זה תהא המשמעות לפי הוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957.¹⁷

דברי הסבר

הוגבל בזמן בשל נסיבות חקיקתו ויש להחליפו בחקיקה קבועה, המתאימה לצורכי הזמן.

הצורך בפיקוח מחירים

קיימים כמה טעמים מרכזיים לפיקוח על המחירים: האחד הוא השגת מדיניות מקור-כלכלית של הממשלה לריסון אינפלציה בתקופות שבהן שיעורי האינפלציה גבוהים, או בתקופות של סכנת התפרצות אינפלציונית. בתקופות אלו, מרכיב במדיניות הכלכלית הוא שליטה על שינויי המחירים במשק, שכן קביעת "עוגן מחירים" חשוב ביותר להצלחת מדיניות יציב ובלימה.

הטעם השני נובע מאי-שכלולים של השוק, והעיוותים העלולים להיווצר עקב אי-שיכלולים אלו.

הפיקוח מופעל על מוצרים או שירותים שלגביהם קיים חשש שללא פיקוח ייקבעו להם מחירים גבוהים לעומת אלו אשר היו נקבעים בשוק משוכלל, דבר אשר פוגע ביעילות הכלכלית במשק ובצרכנים.

תרופות, מוצרי דם, ימי אשפוז, תעריפי נסיעה, חשמל ומוצרי דלק, חלב ומוצרים וביצי מאכל.

הן חוק הפיקוח והן חוק הוראת השעה אינם מתאימים לצורכי הפיקוח על המחירים כיום. כפי שיפורט להלן, פיקוח על מחירים מוצדק כאשר יש פגיעה בתחרותיות במשק, סבסוד מתקציב המדינה, צורך בהפעלת מדיניות כלכלית או במקרה של מחסור יוצא דופן במוצרים חיוניים. חוק הפיקוח וחוק הוראת השעה אינם מגבילים את העילות להטלת הפיקוח, ובכך אינם עולים בקנה אחד עם התפישות החדשות המחייבות עמידה של חקיקה מסוג זה במבחנים של תכלית ראויה והתערבות ממשלתית שאינה עולה על הנדרש.

כאמור, הפעלת חוק הפיקוח נעשית מכוח ההכרזה של מצב חירום שנעשתה עם קום המדינה, דבר שאינו מתאים לחקיקה כלכלית שיש בה צורך בכל עת, ללא קשר למצב החירום האמור. ואילו חוק הוראת השעה

¹⁷ ס"ח התשי"ח, עמ' 24.

סימן ב': תחולה

15. (א) הזרים רשאים, בצו, להחיל פרק זה על מצרך או שירות, שמתקיים בו אחד התנאים להחלת החוק על מצרך או שירות:
- (1) הוכרו לגביו מונופולין לפי סעיף 26 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988;
- (2) קיים לגביו ריכוז באספקה או ברכישה בידי אדם אחד או בידי שני בני אדם או יותר במידה שבשלה יש לריכוז כאמור השפעה ניכרת בשוק לגבי אותו מצרך או שירות;
- (3) בין ספקיו או בין רוכשיו אין תחרות או קיימת ביניהם תחרות מועטה בלבד;
- (4) ניתנת לגביו תמיכה מתקציב המדינה.

דברי הסבר

סעיף 15 בעור שבחוקי הפיקוח על המחירים שהיו נהוגים עד כה, ניתן היה להטיל את הפיקוח על כל מצרך ועל כל שירות. ללא כל הגבלה, מוצע כי החוק החדש יאפשר הטלת פיקוח על מחירים רק בסוגי מקרים מוגדרים שבהם ראוי לעשות כן.

סעיף זה מגדיר את העילות שבשלהן ניתן יהיה להחיל את החוק על מצרך או שירות.

לפסקה (א1): מונופולין מוגדר בסעיף 26 לחוק ההגבלים העסקיים כריכוז של יותר ממחצית מכלל אספקת נכסים או מכלל רכישתם, או של יותר ממחצית מכלל מתן שירותים, או מכלל רכישתם, בידי של אדם אחד. על קיומו של מונופולין מכריז הממונה על ההגבלים העסקיים בהודעה ברשומות. ניתן גם לקבוע לגבי נכסים מסויימים או שירות מסויים שיעור ריכוז נמוך ממחצית במונפולין, אם למי שבידו ריכוז כאמור יש השפעה מכרעת בשוק לגביהם.

אם הריכוז נתון בידי שני בני אדם או יותר שאין ביניהם תחרות או שקיימת ביניהם תחרות מועטה בלבד, רשאי הממונה לקבוע ריכוז כזה כמונפולין, ואת קבוצת הריכוז כבעל המונפולין.

לפסקה (א2): מוצע לאפשר החלת החוק לא רק כאשר ישנו מונופולין מוכרו לפי חוק ההגבלים העסקיים, אלא גם כאשר הממונה לא מצא לנכון להכריז כאמור או כאשר הריכוז באספקה או ברכישה הינו נמוך מהדרוש להכרוז כזו, אם לריכוז יש השפעה ניכרת בשוק לגבי מצרך או שירות מסויים.

לפסקה (א3): מוצע לאפשר החלת החוק לא רק כאשר האספקה מרוכזת בידי אדם אחד או קבוצת ריכוז מצומצמת, אלא גם אשר ישנם ספקים רבים, אם בפועל אין ביניהם תחרות ממשית, מסיבות שונות.

תופעה של מחירים גבוהים מהמחירים האופייניים עלולה להיווצר לגבי מוצרים ושירותים המסופקים בידי מספר מצומצם של ספקים, או כאשר קיים בענף ספק אחד השולט על חלק גדול מהשוק. דהיינו כאשר קיים שוק ריכוזי. מצב זה של מחירים גבוהים מהמחירים האופייניים פוגע ברווחת הציבור, בייחוד כאשר מדובר במוצרים או שירותים שהיווניותם גבוהה.

פגיעה זו ברווחת הציבור מתבטאת הן במחירים גבוהים עבור מוצר או שירות, הן באיכותם הירודה והן בכמותם הנמוכה לעומת מצב אופטימלי של שוק משוכלל.

המטרה העיקרית של הפיקוח על מחירי מונופול או על מחירי מוצר שלגביו קיימת ריכוזיות בשוק, הינה למנוע פגיעה בהקצאה יעילה של משאבי המשק בכללותו. זאת על-ידי פיקוח המונע את הרווח העודף ממנו נהנה היצרן, רווח עודף אשר בא למעשה על חשבון הצרכן.

הטעם השלישי נובע מהצורך לפקח על מחירי מוצרים המסובסדים מתקציב המדינה, כדי למנוע מצב שבו העלאת המחיר תביא להרחבה בתקציב המדינה, ולאפשר בקרה על השגת יעדי הסבסוד ועל היקפיו.

בנוסף נדרש פיקוח על מחירי מוצרים אחדים בשל היותם מוצרים חיוניים ובסיסיים, ושלגביהם ישנה מדיניות חברתית של המדינה בפיקוח על מחיריהם, ועל מוצרים אשר יש בהם מחסור לפרק זמן מסויים ונחוץ לפקח על מחיריהם כדי לוודא שאלה לא יאמירו.

יצוין כי הצורך בחוק המאפשר פיקוח על מחירים הינו גדול במיוחד במשק הישראלי שהוא משק קטן יחסית, וימאופיין במיעוט יחסי של יצרנים בחלק מן הענפים והמוצרים.

(ב) השרים רשאים, בצו באישור הממשלה, להחיל פרק זה על מצרך או שירות, שלרעת השרים מתקיים בו אחד מאלה:

- (1) הוא חיוני ויש צורך בפיקוח על מחירו משיקולים של טובת הציבור;
  - (2) יש צורך בפיקוח על מחירו בשל מחסור בו עקב נסיבות יוצאות דופן;
  - (3) יש צורך בפיקוח על מחירו מטעמים של בלימת אינפלציה או השגת יעדי המדיניות הכלכלית והחברתית של הממשלה.
- (ג) אושר לגבי מצרך או שירות הסדר כובל לפי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, לא יראו בכך מניעה לשימוש בסמכות לפי סעיף זה.
- (ד) בצו לפי סעיף זה ניתן לקבוע כי הוא יהול לגבי חלק משטח המדינה אם התנאים להתקנתו מתקיימים רק באותו שטח או בעיקר בו.
- (ה) צו לפי סעיף קטן (ב)2 ו-3 יהיה בתוקף לתקופה שתקבע בו ושלא תעלה על שנה, וניתן להאריך את תוקפו, באישור הממשלה, לתקופה שלא תעלה על שנה בכל פעם.

16. השרים יקבעו בצו אם רמת הפיקוח שתחול על מצרך או שירות שחוק זה הוחל עליו תהיה קביעת מחירים לפי סימן ד', בקשה להעלאת מחירים לפי סימן ה' או דיווח על רווחיות ומחירים לפי סימן ו'.

דברי הסבר

באופן שיהיה איום על היציבות הכלכלית ועל הצמיחה במשק או אם הדבר יידרש להשגת יעדי המדיניות הכלכלית. גם צו כזה יהיה מוגבל בזמן (סעיף קטן (ה)) וטעון אישור הממשלה, זאת כדי לוודא כי השימוש בעילה זו ייעשה תוך בקרה מיוחדת, כאשר התכלית ראויה ובמידה שאינה עולה על הנדרש.

לסעיף קטן (ג): הסדר כובל כמשמעותו בחוק ההגבלים העסקיים הוא הסדר הנעשה בין שני בני אדם המנהלים עסקים, לפיו אחד הצדדים לפחות מגביל עצמו באופן העלול למנוע או להפחית את התחרות בעסקים בינו לבין הצדדים האחרים להסדר, או חלק מהם, או בינו לבין אדם שאינו צד להסדר. ההסדר הכובל יכול להתייחס, בין היתר, לענין המחיר שיודרש, שיוצע או שישולם או לענין הרווח שיופק, מוצע להבהיר כי ניתן להטיל פיקוח על המחירים גם על מצרך או שירות שנעשה לגביו הסדר כובל אשר אושר לפי חוק ההגבלים העסקיים.

סעיף 16 מוצע לקבוע שלוש רמות פיקוח: לפי האחת - קביעת מחירים וערכונם תהיה בצווים, לפי השניה - המבקש להעלות מחיר ימסור הודעה, ואם לא תהיה לרשות המוסמכת הסתייגות - יוכל להעלות את המחיר אחרי 30 ימים, ולפי השלישית - יינתן דיווח תקופתי על הרווחיות ועל המחירים.

קביעת שלוש הרמות מאפשרת גמישות, ואי הכבדה יתרה על הספקים ונותני השירותים כאשר נסיבות הענף והמשק מאפשרות זאת.

לפסקה (א)4: אם ניתנת תמיכה מתקציב המדינה למחירי מצרך או שירות, יש לפקח על מחירו, כדי לאפשר בקרה על השגת יעדי התמיכה והיקפה.

יצויין כי במקרים רבים מתקיימת יותר מעילה אחת להטלת הפיקוח. כך למשל, הצורך בפיקוח על המחירים במעונות יום נובע מכך ששלושה ארגונים מפעילים חלק גדול ממעונות היום באופן שישנה ריכוזיות גבוהה בענף וכן מכך שהתעריפים מסוכסדים על ידי המדינה.

לפסקה (ב)1: יש מקרים שבהם הצורך בפיקוח נובע מכך שהמצרך או השירות הינו חיוני, ולא ניתן או קשה להימנע מצריכתו, בנסיבות אלה יכול הספק להעלות מחירים מעבר למוצדק ולפגוע ברווחת הציבור, כך למשל מקוים כיום פיקוח על המחירים בגני ילדים, שכן מדובר בשירות שהיוניותו גבוהה והמדינה רואה אתריות לדאוג כי יסופק במחיר סביר.

לפסקה (ב)2: מוצע לאפשר החלת החוק על מצרך או שירות שיש בו מחסור עקב נסיבות יוצאות דופן, כדי למנוע ניצול לרעה של מצב זה על ידי הספקים, ופגיעה בציבור ובמשק על ידי האמרת מחירים בלתי מוצדקת בתקופת המחסור. צו לפי פסקה זו יהיה טעון אישור הממשלה והוא יהיה מוגבל בזמן (סעיף קטן (ה)) כדי שתיערך בהינה של מצב המחסור וההצדקה להמשך קיומו של הצו.

לפסקה (ב)3: מוצע להסמיך את השרים, להטיל פיקוח על מחירי מצרכים או שירותים גם אם לא מתקיימים התנאים שנמנו לעיל, אם האינפלציה תשוב ותתפרץ

17. הוחל פרק זה על מצרך או שירות, לא יחולו עליו הוראות כל חיקוק אחר המסדיר קביעת מחיר ושינוי מחיר, ואולם אם לפי חיקוק אחר קביעת מחיר ושינוי מחיר טעונים אישורים שנקבעו בו, יהיו קביעת המחיר ושינוי טעונים אישור גם לפי החיקוק האחר.

אישורים נוספים לפי חיקוק אחר

סימן ג': יציבות מחירים

18. בסימן זה ובסימנים ד' עד ז', "מצרך" ו"שירות" – מצרך ושירות שפרק זה הוחל עליו לפי סעיף 15.

הגדרה

19. (א) (1) לא ימכור אדם במהלך עסקו מצרך ולא יעשה במהלך עסקו שירות במחיר העולה על המחיר הקובע; נקבע למצרך או לשירות מחיר מסוים, לא ימכור אדם במהלך עסקו את המצרך ולא יעשה אדם במהלך עסקו את השירות, אלא באותו מחיר;

מחיר מחייב

(2) נקבע למצרך או לשירות מחיר מזערי, לא ימכור אדם במהלך עסקו את המצרך ולא יעשה אדם במהלך עסקו את השירות, במחיר הנמוך מן המחיר המזערי;

(3) נקבע למצרך או לשירות רווח מרבי כאמור בסעיף 20(ב), לא ימכור אדם במהלך עסקו אותו מצרך או לא יעשה במהלך עסקו אותו שירות במחיר שיש בו למוכר או לעושה השירות יותר מהרווח שנקבע.

(ב) שילם אדם בעד מצרך או בעד שירות את המחיר הקובע, אך אם הוסכם בחוזה על מחיר גבוה יותר, לא יהווה הדבר כשלעצמו הפרת החוזה ולא ישמש עילה לבטלותו או לביטולו, או לתביעת ההפרש או כל פיצוי, שיפוי או השבה.

סימן ד': קביעת מחירים

20. (א) השרים או מי שהם הסמיכו לכך רשאים לקבוע בצו –

קביעת השרים

(1) מחיר או מחיר מרבי למצרך או לשירות;

דברי הסבר

סעיף 19 שר האוצר ביחד עם השר הממונה על התחום הנוגע לענין יוסמכו לקבוע מחיר או מחיר מרבי למצרך או לשירות, וכן שיעור שבו מותר להעלות את המחיר או שיעור שבו יש להוריד את המחיר, וכן רווח מרבי שמותר להפיק ממכירת המצרך או מעשיית השירות.

סעיף 20 אם יתעורר צורך לקבוע שיעור העלאה אחיד לכלל המצרכים ובשירותים שהחוק חל עליהם, או למרביתם, כגון במקרה של השש להתפרצות אינפלציונית כללית במשק, יוסמכו שר התעשייה והמסחר ושר האוצר לעשות זאת.

בדרך כלל ייקבע מחיר מרבי, והספקים יוכלו למכור במחיר הנמוך ממנו. אולם לעתים יש צורך בקביעת מחיר קבוע, המחייב את הספקים באופן שהם לא יוכלו לסטות ממנו לא כלפי מעלה ולא כלפי מטה. דוגמה אחת לכך

עם זאת מוצע להבהיר כי העובדה שמצרך או שירות נקבעו כנתונים לרמת פיקוח נמוכה אינה מונעת שימוש בסמכות לקבוע להם מחיר או מחיר מרבי.

סעיף 17 ישנם מצרכים ושירותים שעליהם חלים דינים ספציפיים העוסקים, בין היתר, בקביעת מחיריהם, מוצע כי אם השרים קבעו שחוק זה יחול עליהם, מן העילות האמורות בסעיף 15, יהיו קביעת מחיריהם ושינוי המחירים כפופים להוראות חוק זה, ובנוסף יהיה צורך באישורים הקבועים בחוק האחר, כגון אישור של ועדה מועדות הכנסת.

סעיף 18 סעיף זה קובע את חובת השמירה על המחירים שנקבעו בצווים או לפי היתרים לפי החוק, ואת זכותו של אדם לשלם את המחיר כאמור, ולא למעלה ממנו. הוראה דומה קיימת בסעיף 12 לחוק הוראת שעה.

(2) שיעור שבו מותר יהיה להעלות מחיר של מצרך או שירות;

(3) שיעור שבו יש להוריד מחיר של מצרך או שירות.

(ב) השרים רשאים לקבוע בצו רווח מרבי שמוותר להפיק ממכירת מצרך או מעשיית שירות; על צו כאמור יחולו הוראות חוק זה, בשינויים המחוייבים, כאילו נקבע בו מחיר מרבי; לענין זה, "רווח" – כפי שיוגדר בצו כאמור.

(ג) השרים רשאים, באישור הממשלה, לקבוע מחיר מוערי למצרך או לשירות.

(ד) על אף האמור בסעיף קטן (א)(2), רשאי שר התעשייה והמסחר יחד עם שר האוצר לקבוע בצו שיעור שבו מותר יהיה להעלות את מחירים של כלל המצרכים והשירותים שתוק זה חל עליהם או של מרביתם.

21. השרים לא יתקינו צו לפי סעיף 20, אלא אם כן הובאה בפניהם המלצה של ועדת המחירים או לאחר שהתייעצו עם הועדה; השרים רשאים שלא לקבל את המלצת הועדה, במלואה או בחלקה. מנימוקים שיירשמו.

22. מי שחל עליו צו לפי סעיף 20, למעט צו כללי, רשאי להגיש בקשה לשינויו; הבקשה תוגש למפקח והוא יביאה בפני ועדת המחירים; המלצות ועדת המחירים יובאו בפני השרים.

סימן ה': בקשה להעלאת מחירים

23. (א) נקבע בצו לפי סעיף 16 כי רמת הפיקוח על מצרך או שירות תהיה לפי סימן זה, מי שמבקש למכרו או לעשותו במהלך עסקו במחיר העולה על המחיר הקובע, יגיש למפקח בקשת העלאה; המפקח רשאי לדרוש פרטים נוספים לבדיקת הענין.

(ב) לא הגיב המפקח תוך 30 ימים מיום שנמסרה לו בקשת העלאה, ואם ביקש פרטים נוספים – תוך 20 ימים מיום מסירתם למפקח בנדרש – יראו כאילו ניתן למבקש היתר להעלאת המחיר בשיעור האמור בבקשת ההעלאה, ואת המחיר האמור כמחיר הקובע.

(ג) ראה המפקח טעם לכך, רשאי הוא, באישור ועדת המחירים, להתיר העלאת מחיר לפני שחלפו התקופות האמורות בסעיף קטן (ב). בין בשיעור המבוקש בבקשת ההעלאה ובין בשיעור קטן ממנו.

(ד) בתקופות האמורות בסעיף קטן (ב) רשאי המפקח להודיע למבקש –

(1) על היתר להעלאה בשיעור קטן מן הנקוב בבקשת ההעלאה;

דברי הסבר

סעיף 22 מוצע להבהיר כי מי שנקבע לגביו מחיר, רשאי להגיש בקשה לשינויו. הבקשה תוגש למפקח, הוא יעבירה לחברי ועדת המחירים, והועדה תגיש המלצותיה לשרים.

סעיפים 23 עד 25 המצרך או גותן השירות רשאי להגיש הודעה על העלאת מחיר, ואם לא ניתנה הודעה על התנגדות הוא רשאי להעלות את המחיר לאחר 30 ימים. המפקח או הועדה רשאים לדרוש מידע הדרוש להם לצורך בדיקת הנושא. מוצע לקצוב זמנים קצרים לעיון בהודעה ולהחלטה של המפקח וועדת

היא כאשר הפיקוח נדרש בשל סבסוד של המדינה – אין להפחית מחירים באופן שיגדיל את גרעונות הספק ויביא לתביעה להגדלת הסבסוד. דוגמאות אחרות הן במקרים שבהם ספק גדול מנהיג אפליית מחירים בין קונה גדול לבין קונים קטנים, או כאשר בעל מונופולין מפחית מחירים במטרה לסלק מתחרים מן השוק.

סעיף 21 צו לפי פרק זה טעון התייעצות עם ועדת המחירים שתורכב מנציגי המשרד הנוגע בדבר ונציגי משרד האוצר. אם השרים יסטו מהמלצות הועדה המקצועית, יהא עליהם לנמק זאת בכתב, כדי שניתן יהיה להעמיד את החלטותיהם בביקורת.

(2) על סירוב להתיר העלאת המחיר;

(3) על צורך בדיון בוועדת המהירים; המפקח רשאי להודיע כאמור מיוזמתו, וחיוב להודיע כאמור אם באה על כך דרישה של ועדת המחירים או של אחד מחבריה.

24. (א) הודיע המפקח למבקש, כאמור בסעיף 23(ד3), כי יש צורך בדיון בוועדת המחירים, לא יהיה המבקש רשאי להעלות את המחיר כל עוד לא נתן לו המפקח היתר.
- (ב) הועדה תתן את החלטתה תוך עשרים ימים מיום הודעת המפקח לפי סעיף 23(ד3), או תוך התקופה הנקובה בסעיף 23(ב), לפי המאוחר, ואם ביקשו המפקח או הועדה תוך הזמן האמור פרטים נוספים לבדיקת העניין – תוך עשרים ימים מיום מסירתם או תוך התקופה הנקובה בסעיף 23(ב), לפי המאוחר.
- (ג) הועדה רשאית להחליט על מתן היתר להעלאת מחיר בשיעור האמור בבקשת ההעלאה או בשיעור קטן ממנו, או על סירוב להתיר העלאת מחיר.
- (ד) המפקח יודיע למבקש על החלטת הועדה, ואם החליטה על מתן היתר – יתן את ההיתר.
25. היתר יכול שיהיה בתנאים, ורשאי המפקח, באישור הועדה, לשנות את התנאים או להוסיף עליהם.

סימן ו': דיווח על רווחיות ומחירים

26. נקבע בצו לפי סעיף 16 כי רמת הפיקוח תהיה לפי סימן זה, ידווח מי שנקבע בצו למפקח אחת לשנה על רווחיות וכן ידווח על מחירים אחת לתקופה שתיקבע בצו.
27. (א) הדיווח יהיה על פי כללים וטפסים שקבעו השרים בתקנות.
- (ב) ועדת המחירים תהיה רשאית להורות למי שחלה עליו חובת דיווח על שינויים שיחולו לגביו בכללים ובטפסים, כדי להתאימם לנסיבות העניין.
28. (א) לא דיווח אדם פלוני שצויין בצו כאמור בסעיף 26 במועד שנקבע בצו, יפרסם המפקח הודעה על כך ברשומות.
- (ב) פורסמה הודעה כאמור בסעיף קטן (א), יחולו לגבי אותו אדם הוראות סימן ה' כאילו נקבע בצו לפי סעיף 16 כי רמת הפיקוח על המצרף או השירות תהיה לפי סימן ה', והוא לא ימכור במהלך עסקו, את המוצר, או לא יתן במהלך עסקו את השירות, לפי העניין, במחיר העולה על המחיר הקובע, כל עוד לא ניתן היתר לפי הסימן האמור; לעניין זה, המחיר הקובע הוא המחיר ערב פרסום הודעת המפקח.

דברי הסבר

- המחירים, כדי לא להכביד על המבקשים להעלות מחירים.
- סעיפים 26 עד 28 נותן השירות או מוכר המצרף לדיווח למפקח על רווחיותו ומחיריו.
- הדיווח יאפשר למפקח מעקב אחר הרווחיות והמחירים באותו תחום, ואם יתברר כי הרווחיות והמחירים עולים מעבר למוצדק הוא יוכל להמליץ לשרים להעביר את המצרף או השירות לרמת פיקוח לפי סימנים ד' או ה'.
- אם מי שצו לפי סימן זה חל עליו לא ידווח במועד שנקבע לכך, יראו אותו כאילו חל עליו סימן ה', והוא לא יהיה רשאי להעלות את מחיריו אלא אם כן נתן הודעת העלאת וקיבל היתר לכך.

סימן ז': הוראות שונות

- סוגי צווים
29. (א) צו או היתר לפי פרק זה יכול שיהיה כללי או אישי לאדם מסויים או לסוג בני-אדם או ייחודי לעסקה מסויימת או לסוגי עסקאות.
- (ב) מבלי לגרוע מן האמור בסעיף קטן (א), יכול שצו לפי סעיף 15(א) יחול –
- (1) אם הוא לפי פסקה (1) שם – על בעל המונופולין בלבד או עליו ועל אחרים;
- (2) אם הוא לפי פסקה (2) שם – על בעלי הריכוז בלבד או עליהם ועל אחרים;
- (3) אם הוא לפי פסקה (3) שם – על הספקים ועל הרוכשים שאין ביניהם תחרות ממשית או עליהם ועל אחרים;
- (ג) צו כללי לפי פרק זה יכול שיהיה מוגבל לחלק משטח המדינה.
- תחילתם של צווים
30. (א) צו כללי לפי פרק זה תהיה תחילתו ביום שפורסם בשלושה עתונים יומיים לפחות או ביום שפורסם ברשומות, לפי המוקדם, ובלבד שהנוסח שפורסם ברשומות יהיה הנוסח המחייב; תהא זו הגנה טובה לנאשם בהפרת חוק זה כי פעל בתום לב על סמך פרסום בעתון כאמור.
- (ב) צו אישי לפי פרק זה תהיה תחילתו מיום מסירתו ואין חובה לפרסמו ברשומות.
- שרשר
31. ניתן צו או היתר להעלאת מחירו של מצרך במכירה מאת יצרן או יבואן, ולא ניתן צו או היתר כאמור למכירה מאת סיטונאי או קמעונאי, יראו את הצו או ההיתר שניתן כאמור גם כהיתר להעלאת מחירו של המצרך במכירה מאת סיטונאי או קמעונאי, בשיעור שאינו עולה על שיעור ההעלאה שהותר במכירה מאת יצרן או יבואן.
- המחיר במקום העסק
32. נקבע או הותר מחיר למצרך, יהיה המחיר האמור מחירו של המצרך במקום עסקו של הקונה אם הקונה אינו צרכן, ויכלול את כל ההוצאות, לרבות הובלה ופריקה; אם הקונה הוא צרכן, יהיה המחיר המרבי מחיר המצרך במקום עסקו של המוכר; והכל כשאינן הוראה אחרת בצו או בהיתר שקבע או התיר את המחיר.

דברי הסבר

כן מוצע לאפשר תחולה על חלק בלבד מן המדינה, כגון אם בעיית הריכוזיות מתמקדת בו ואינה קיימת ביתר האזורים.

סעיפים מוצע לקבוע הוראות לענין פרסום הצווים 30 עד 32 ותחילת תוקפם, היותו של היתר להעלאת מחיר אצל יצרן או יבואן גם היתר להעלאת מחיר אצל הסיטונאי או הקמעונאי, והמקום שבו בודקים את המחיר, בדומה לכללים החלים לפי החקיקה כיום.

סעיף 29 מוצע לאפשר גמישות בתחולת הצווים וההיתרים, כדי שניתן יהיה לצמצם לנדרש בלבד להשגת מטרות החוק, ולא להכביד על מי שאין צורך בפיקוח עליו. לא תמיד יש צורך בפיקוח על כל רמות המכירה ועל כל העוסקים בענף, וניתן להסתפק בתחולה על סוגי בני אדם – כגון יצרנים, סיטונאים או קמעונאים, או על בני אדם מסויימים – כגון על היצרן או היבואן העיקרי בענף, ולא על שאר היצרנים או היבואנים שמחזור עסקותיהם קטן, וממילא מחיריהם יושפעו מהמחיר שנקבע לגורם העיקרי.

33. (א) (1) יבואן, יצרן, סיטונאי או קמעונאי המבקש למכור במהלך עסקו מצרך חדש שהוא מצרך דומה למצרך שחוק זה חל עליו, יגיש למפקח הודעה ובה תיאור מפורט של המצרך החדש ושל מצרכים אחרים מאותו סוג המשמשים לאותה מטרה שהוא מייצר, מייצא או מוכר ומחיריהם;
- (2) המחיר שבו יהיה היצרן, היבואן, הסיטונאי או הקמעונאי רשאי למכור את המצרך החדש הדומה יהיה מחירו של המצרך האחר, זולת אם נקבע או הותר לו מחיר אחר.
- (ב) (1) עושה שירות המבקש לעשות במהלך עסקו שירות חדש שהוא שירות דומה לשירות שחוק זה חל עליו, יגיש למפקח הודעה ובה תיאור מפורט של השירות החדש ושל שירותים דומים שהוא נותן ומחיריהם;
- (2) המחיר שבו יהיה עושה השירות רשאי לעשות את השירות החדש הדומה יהיה מחירו של השירות האחר, זולת אם נקבע או הותר לו מחיר אחר.

סימן ח': המפקח והועדה

34. (א) שר שבתחום סמכותו מצרך או שירות שפרק זה חל עליו, ימנה מפקח על המחירים מקרב עובדי משרדו; באין שר כאמור יהיה המפקח על המחירים במשרד התעשייה והמסחר מפקח גם לענין אותו תחום.
- (ב) הודעה על מינוי מפקח על המחירים תפורסם ברשומות.
35. ועדת המחירים תהיה בת ארבעה חברים כמפורט להלן:
- (1) שני חברים יהיו עובדי משרד האוצר שימנה המנהל הכללי של משרד האוצר, ואחד מהם יהיה יושב ראש הועדה;
- (2) שני חברים יהיו עובדי המשרד שבתחום סמכותו המצרך או השירות, שימנה המנהל הכללי של אותו משרד, ובאין משרד כאמור – עובדי משרד התעשייה והמסחר שימנה המנהל הכללי של משרד התעשייה והמסחר.
36. (א) המפקח יביא בפני הועדה את בקשת מוכר המצרך או נותן השירות ואת נימוקיה, נתונים ומסמכים הנוגעים לענין, בין שמסרם המבקש ובין שהוכנו בידי המפקח או מטעמו.
- (ב) המנין החוקי לדיוני הועדה ולהחלטותיה הוא שני חברים, שאחד מהם נציג משרד האוצר ואחד נציג המשרד האחר.
- (ג) החלטות הועדה יתקבלו ברוב דעות חבריה ובלבד שאחד לפחות מן התומכים בהחלטה הינו נציג משרד האוצר ואחד הוא נציג המשרד האחר.
- (ד) הועדה תקבע את סדרי עבודתה ודיוניה, ככל שלא נקבעו בחוק זה או לפיו.

דברי הסבר

- סעיף 33 לעיתים מוציא יצרן לשוק מצרך חדש הדומה ביותר למצרך קיים, אך שונה ממנו בגודלו, באריזתו או בשמו, או במרכיב כלשהו שאינו משמעותי מבחינת הצרכן. כדי להבטיח שלא תהיה התחמקות מפיקוח על המחירים בדרך זו, מוצע לקבוע כי על מצרך חדש או שירות חדש הדומה למצרך או שירות קיים תינתן הודעה למפקח, ומחיריהם יהיו כשל הקיימים, זולם אם הותר מחיר שונה.
- סעיף 34 מוצע כי בכל משרד שבתחום אחריותו מצרכים או שירותים שחוק זה הוחל עליהם, ימונה מפקח על המחירים.
- סעיפים 35 עד 37 מוצע כי ועדת המחירים תורכב משני עובדי משרד האוצר ומשני עובדי המשרד שבתחום אחריותו נמצא המצרך או השירות. בכל דיון יהיה חייב להיות נוכח לפחות נציג אחד

חילוקי דעות 37. לא נתקבלה החלטה בוועדת המחירים מחמת הוראות סעיף 36(ג), יכריעו השרים במחלוקת.

סימן ט': ידיעות, חקירות ותפוסות

הגדרה 38. בסימן זה, "המפקח" – המפקח וכל מי שהמפקח הסמיכו בכתב לענין סימן זה.

דיווח על רווחיות 39. השרים רשאים לקבוע בצו כי מי שחל עליו צו לפי סעיף 20 או מי שחל עליו סימן ה' ירווח למפקח אחת לשנה על רווחיותו; הרווח יהיה כאמור בסעיף 27.

הצגת היתר 40. הטוען שיש בידו היתר שניתן לפי פרק זה או לפי חוק הוראת השעה חייב לפי דרישה להראות את ההיתר למפקח.

מסירת ידיעות תעודות ודוגמאות 41. (א) כדי להבטיח ביצוע של פרק זה, או אם התעורר חשד לעבירה עליו, רשאי המפקח לדרוש מכל אדם כל ידיעה, מסמך או חפץ, לרבות דו"ח, פנקס, חשבון ותעודה הנוגעים לעסקיו.

(ב) המפקח יחזיר מסמך או חפץ שנמסר לו למי שממנו נלקח לא יאוחר מתום ששה חודשים מיום שנמסר לו, אלא אם כן הוגש כתב אישום במשפט שבו המסמך או החפץ עשוי לשמש ראיה; שופט בית משפט שלום רשאי, לבקשת המפקח או בא כוח היועץ המשפטי לממשלה ולאחר שניתנה למי שממנו נלקח המסמך או החפץ הזדמנות נאותה להשמיע את טענותיו, להאריך תקופה זו בתנאים שיקבע.

צו חיפוש ותפיסה 42. (א) התעורר חשד לביצוע עבירה על פרק זה, יהיה המפקח רשאי לבקש משופט בית משפט שלום ליתן צו המתיר להיכנס לכל מקום, לערוך בו חיפוש ולתפוס כל מסמך או חפץ.

(ב) על חיפוש לפי סעיף קטן (א) יחולו הוראות סעיפים 23 ו-26 עד 29 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (נוסח חדש), התשכ"ט-1969.¹⁸

(ג) הוראות סעיף 41(ב) יחולו על מסמך או חפץ שנחפס לפי הוראות סעיף זה.

סמכויות חקירה 43. (א) התעורר חשד לביצוע עבירה על פרק זה, יהיה המפקח רשאי לחקור כל אדם הקשור לדעתו לענין ולדרוש מכל אדם כאמור להתייצב לפניו ולמסור לו כל פרט וידיעה הנוגעים לאותה עבירה.

(ב) למפקח יהיו הסמכויות של קצין משטרה בדרגת מפקח לפי סעיף 2 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות)¹⁹, וסעיף 3 לפקודה האמורה יחול על הודעה שרשם.

דברי הסבר

נובעת מן הטעם שבהפעלת הפיקוח על המחירים יש לבחון שיקולים של תועלת כלכלית כלל-משקית, לרבות השפעות אינפלציוניות אפשריות, ולא דווקא תועלת ענפית ספציפית. לכן יש הכרח שבמערכת הפיקוח יהיה מעורב הן המשרד האחראי על הענף שבו מדובר, והן גורם בעל ראיה משקית רחבה, הבוחן את תמונת המשק כולה.

סעיפים ההוראות שבסעיפים אלה נחוצות לשם **38 עד 48** ביצוע החוק והענישה של העוברים על

מכל משרד ובכל החלטה יהיה חייב לתמוך לפחות נציג אחד מכל משרד. במקרה של מחלוקת – יכריעו שני השרים. הקשר עם מוכרי המצרכים ונותני השירותים יהיה באמצעות המפקח והוא שיביא את הבקשות והנתונים הנוגעים לדבר בפני ועדת המחירים.

מעורבותו של שר האוצר ואנשי משרדו, הבאה לביטוי הן בהגדרת "השרים" והן בהרכב ועדת המחירים,

¹⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 284.
¹⁹ חוקי א"י פרק ל"ד, כרך א', עמ' 467.

סימן י': עונשין

44. (א) העובר על הוראת סעיף 19, דינו - מאסר שלוש שנים או קנס כאמור בסעיף עונשין 61(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.²⁰
- (ב) מי שכלל פרטים לא נכונים בבקשה שהגיש לפי סעיף 22 או בבקשת העלאה או בפרטים שמסר לפי סעיפים 23 או 24, או בדיווח שמסר לפי סעיפים 26, 33 או 39, דינו - מאסר שלוש שנים.
- (ג) מי שנדרש למסור ידיעות או להמציא מסמך או חפץ לפי סעיף 41 או מי שנחקר לפי סעיף 43 - ומסר ידיעה, מסמך או חפץ לא נכונים, דינו - מאסר שנתיים.
- (ד) מי שעשה אחת מאלה, דינו - מאסר שנה:
- (1) הפריע לאדם מוסמך לבצע את סמכויותיו לפי פרק זה או מנע זאת ממנו;
- (2) סירב להראות לאדם מוסמך פנקס או תעודה אחרת הנוגעים לחקירה הנערכת לפי פרק זה;
- (3) העלה מחיר בניגוד לסעיף 23 או 24.
45. (א) מעביד יפקח על עובדו או מורשהו לשם מניעת ביצוע עבירות לפי פרק זה בדיהם.
- (ב) לא קיים מעביד חובתו כאמור בסעיף קטן (א), דינו - מאסר שנה.
- (ג) עבירה לפי סעיף זה אינה טעונה הוכחת מחשבה פלילית או רשלנות.
46. תהיה הגנה לעובד או למורשה הנאשם בעבירה לפי פרק זה, אם יוכיח שפעל בשם מעבידו או בשם מרשהו ובהתאם להוראותיו, וכי האמין בתום לב שאין במעשהו משום עבירה על פרק זה.
47. הטוען שיש בידו היתר שניתן לפי פרק זה או לפי חוק הוראת השעה - עליו הראיה.
48. ראה המפקח כי אדם עבר על הוראה מהוראות פרק זה, רשאי הוא, באישור היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו ובהסכמת אותו אדם, לקחת מידו כופר כסף שלא יעלה על הקנס הגבוה ביותר שמוותר להטילו בשל אותה עבירה; הוגש כתב אישום נגד האדם, אין לקבל כופר כסף בשל העבירה כל עוד לא הוחלט על עיכוב הליכי המשפט או על חזרה מן האישום בכפוף לקבלת הכופר.

סימן י"א: ביטולים ותחילה

49. בחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957 -
- (1) סעיפים 6 עד 6ג, פרק שני 1, וסעיפים 20(א), 24, 26(א) ו-29(ב), א ו-29ב - בטלים;

דברי הסבר

הוראותיו, והן דומות להוראות שבחוקים כלכליים
 אחרים.
 עם כניסתו של החוק המוצע לתוקף הוא
 יבוא במקום ההוראות בדבר קביעת
 מחירים ויציבות מחירים שבחוק הפיקוח,
 ובמקום חוק הוראת השעה.

²⁰ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

(2) בסעיף 39(ב5), במקום "הוראה מהוראות סעיפים 16 ו-23" יבוא "הוראת סעיף 23";

(3) בסעיף 40א, במקום "הממונה כמשמעותו בפרק שני ו" יבוא "המפקח כמשמעותו בחוק הפיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, התשנ"ו-1995".

50. חוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה), התשמ"ו-1985 - בטל.
 51. תחילתו של חוק זה ביום ט' בטבת התשנ"ו (1 בינואר 1996).
 ביטול חוק יציבות מחירים
 תחילה

הצעת חוק רשות השידור (הוראות שעה) (תיקון), התשנ"ו-1995

1. תיקון סעיף 1 בסעיף 1 לחוק רשות השידור (הוראות שעה), התשנ"ד-1994, במקום "ועד יום י"א בניסן התשנ"ו (31 במרס 1996)" יבוא "ועד יום ד' בניסן התשנ"ח (31 במרס 1998)".

דברי הסבר

חוק רשות השידור (הוראות שעה), התשנ"ד-1994, שנחקק בפברואר 1994, ביטל את אגרת הרדיו ברכב לתקופה של שנתיים - עד ליום 31 במרס 1996, וזאת כנגד הגדלת אגרת רשיון הרכב בסכום נוסף שיועד לרשות השידור.

הוראת השעה מרחיבה את הבסיס למימון של רשות השידור, מייעלת את הגביה ומבטיחה ודאות גבוהה יותר לגבי הבנסות הרשות. לפיכך, מוצע להאריך את הוראת השעה בשנתיים נוספות.

הוראת השעה הביאה להיעלמות תופעת ההשתמטות הגבוהה מתשלום אגרת הרדיו ברכב

¹ ס"ח התשנ"ד, עמ' 70.

הצעת חוק הגליל (תיקון מס' 5), התשנ"ו-1995

1. תיקון סעיף 2 בחוק הגליל, התשמ"ח-1987, בסעיף 2(ד1), בסוף הטבלה יבוא:

שנה	לייצור פטימים	לייצור ביצי מאכל
1996	13%	17%
1997	13%	17%

דברי הסבר

המטרה (13% לפטם, ו-17% לביצי מאכל), תשלומי סובסידיה אלה הינם עד שנת 1995.

מוצע להאריך את מתן התמיכה באותם שיעורים שניתנו בשנת 1995, למשך שנתיים נוספות, וזאת כדי לאפשר את השלמת התהליך של התייעלות משקי הלול במרום הגליל.

חוק הגליל, התשמ"ח-1987, קובע כי יש לתת עדיפות לקיום משק הלול במרום הגליל, באופן שכל תוספת למכסה הארצית תינתן קודם כל למשקי הלול במרום הגליל, וזאת עד לכמויות שנקבעו בחוק. בנוסף, מעניק החוק סובסידיה מתקציב המדינה כשיעור ממחיר

¹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 22; התשנ"ג, עמ' 18.